

01-03-2011

Sagsnr.
2011-27378

Dokumentnr.
2011-152072

Det pædagogiske arbejde med at udvikle børns sprog

Hermed beskrives den københavnske tilgang til udviklingen af det pædagogiske arbejde med at udvikle børns sprog på 0 til 5-årsområdet.

København vil øge den sociale chancelighed for alle børn. Derfor vil København være bedre til at identificere og støtte de børn, der på grund af for svag sproglig udvikling meget tidligt tabes i uddannelsessystemet. Dette gøres ikke alene ved at identificere og sprogscreene, men primært ved at følge, understøtte og udvikle det pædagogiske arbejde med børnene i institutionerne. København vil i den forbindelse udvikle sociale/sproglige normeringer, der sikrer, at de institutioner der har særligt store udfordringer også får en bedre pædagogisk normering. Den københavnske model for det pædagogiske arbejde med udviklingen af børnenes sprog er et vigtigt supplement til Sprogvurderingsmaterialet til 3- og 5-årige. Fordi den københavnske model insisterer på at forholde sig til børns funktionelle sprog og deres måde at gebærde sig i verden. Stærke sproglige kompetencer gør dem i stand til at operere selvstændigt og individuelt.

Det pædagogiske arbejde tager udgangspunkt i et sprogsyn der

Pædagogisk Faglighed

Gyldenløvesgade 15
1502 København V

Telefon
3366 4354

E-mail
annebr@buf.kk.dk

EAN nummer
5798009383730

www.kk.dk

understøtter børns narrative begær og inviterer og inspirerer børn til at eksperimentere og lege med sproget. Kerneelementet i sprogindsatsen er det løbende og systematiske pædagogiske arbejde med at fremme børnenes sproglige udvikling. Dette arbejde indebærer en identificering og sprogvurdering af de børn, hvor pædagogen har en formodning om, at barnet har behov for sprogstimulering. Efterfølgende og vigtigst skal der arbejdes pædagogisk med at skabe gode, udviklende og berigende sproglige miljøer til gavn for barnets udvikling og trivsel og for at sikre, at så mange børn som muligt er sprogligt klar til at starte i skolen.

Den pædagogiske praksis og sprogstimulering er det bærende element i at sikre, at flest børn udvikler sig sprogligt. Arbejdet skal bæres af et sprogligt helhedssyn, hvor der både er et bredt kontekstbaseret billede af barnets sproglige udviklingspotentialer og et systematisk overbliksbillede af barnets sproglige kompetencer gennem en sprogvurdering.

Den københavnske sprogindsats på 0 til 5-årsområdet rummer:

- Identifikation af 3-årige børn med et formodet behov for sprogstimulering.
- Samlet sprogvurdering af de 3-årige, hvor pædagogen formoder, at barnet har behov for sprogstimulering. Sprogvurderingen rummer både et bredt syn på barnets sproglige kompetencer og potentialer (gennem pædagogens kendskab og observationer af barnet i leg og samvær med andre børn og voksne) og brug af det nationale 3-årsmateriale. Når børnene er 5 år, sprogvurderes de igen på samme vis, med henblik på at følge deres progression. Her inddrages det nationale 5-årsmateriale sammen med pædagogens viden.
- Måltrettet sprogstimulering af alle børn med behov.

Sprogstimulering og opfølgning på den pædagogiske indsats

Som udvidelse af den eksisterende sprogindsats, udvikler København i samarbejde med pædagogernes faglige organisationer en værktøjskasse med metoder til det sprogunderstøttende arbejde. Det sikrer, at der hele tiden kan anlægges et sprogligt helhedssyn på barnet, hvor både narrative elementer og barnets sproglige og sociale interaktion med andre børn og voksne indgår. Et centralt element i værktøjsskassen vil være muligheden for at arbejde med Læringshistorier og Sproghistorier. Sproghistorier bygger på sociokulturelle teorier om sprog/skriftsprogstilegnelse. Det handler om at inddrage børns perspektiver og få øje på sprogligt potentiale i det, børnene allerede gør og kan. Understøttet af legeobservationer lægger sproghistorier op til at reflektere over de sprog/skriftsproglige verdener børnene allerede er indskrevne i, og bruge disse refleksioner direkte i det praksispædagogiske arbejde. Sproghistorier fungerer ikke som en motorvej mod bedre individuelle præstationer i læsning, men den kan

inspirere voksne på begge sider af skolestarten til at se nye perspektiver i det pædagogiske arbejde med sprog/skriftsprog, - og er et oplagt samarbejdstema på tværs af børnehave, fritidshjem og indskoling.

Læringshistorier og sproghistorier kan som metode både være med til at understøtte det sproglige helhedssyn på barnet såvel som skabe en platform til øget refleksion over hvad der tæller som kvalitet i dagtilbuds- og indskolingsdidaktikken.

Værktøjskassen vil indeholde beskrivelser af metoder og tilgange samt eksempler på god praksis fra København og andre kommuner.

I forbindelse med lanceringen af værktøjskassen vil de enheder, der har behov for dette, få mulighed for adgang til et videokamera til arbejdet med de forskellige metoder og tilgange.

Identificering og sprogvurdering

Normen for god sprogudvikling i 3-årsalderen er meget bred, og der er stor variation mellem børnene. Opgaven med at vurdere, hvilke børn, der har behov for en målrettet sprogindsats, ligger derfor hos de pædagoger, der omgås barnet dagligt. Som støtte til identificering af børn med behov for en målrettet sprogindsats anvendes sprogvurderingsmaterialet til 3-årige. Institutionen får som hjælp til dette arbejde udmeldt et måltal for, hvor mange børn der skønsomt antages at have behov for sprogstimulering, og hvor mange det derfor antages, der skal laves en sprogvurdering af. København anvender det nationalt udviklede materiale til at gennemføre sprogvurderingerne, men særligt for Københavns model er, at det er en pædagogisk vurdering, hvilke konkrete børn der skal sprogvurderes, og at der ud over det nationale materiale inddrages et bredt syn på barnets sprog (gennem pædagogens kendskab og observationer af barnet) med henblik på at få tilrettelagt den bedst mulige sproglige udvikling af barnet.

Det nationale sprogvurderingsmateriale til 3-årige giver et systematisk overbliksbillede af barnets sproglige kompetencer. Derfor er det muligt at følge det enkelte barn over tid, så man kan se om udviklingen fra 3 til 5 år er gået den rette vej. Således sprogvurderes de børn, der havde et behov for sprogstimulering igen med 5-års materialet. Det er sprogstimuleringen mellem barnets 3 og 5 år, der sikrer udviklingen af et stærkt talesprog, øget begrebsverden, bedre sprogforståelse osv.

Sprogvurderingen er et øjebliksbillede, ikke et fuldstændigt billede af barnets sproglige kompetencer, men pædagogens indgående kendskab til barnets funktionelle og narrative sprogbrug og iagttagelser og observationer fra barnets hverdag skal indgå i den samlede vurdering.

Systematisk viden om børnenes behov vil også kunne bruges til at sikre

en fordeling af midler til institutioner med mange udsatte børn, således at normeringer og indsats i højere grad end i dag kan differentieres og følge behovet i institutionerne.

Økonomi til gennemførelse og opfølgning på sprogvurderingerne

For hver gennemført sprogvurdering (med både det pædagogiske helhedssyn og det nationale materiale) udmeldes 2,5 time til institutionen. Derudover udmeldes ca. 4 timer pr. barn til opfølgende arbejde til de 3-årige børn, hvor sprogvurderingen viser, at barnet har et behov for sprogstimulering.

Hertil kommer så ovenstående plan om at udvikle sociale/sproglige normeringer i institutionerne baseret på objektive kriterier.

Kompetenceudvikling

Det pædagogiske arbejde skal understøttes af en øget faglig bevidsthed om hvordan pædagoger tilrettelægger og iværksætter forskellige aktiviteter, der inviterer og inspirerer børn til sammen og hver for sig at eksperimentere og lege med sproget. For at sikre den løbende inspiration og udvikling af den pædagogiske praksis tilbydes der som en del af den københavnske indsats muligheder for uddannelse og efteruddannelse til det pædagogiske personale. Uddannelse og efteruddannelsen vil være i form af kurser og *in house*-læring om konkrete metoder og tilgange og mere generelle kurser om det sprogudviklende miljø i børnehaverne.